• Niyazi Şimşek •

Düşünme Becerilerini Geliştirme

> Genel Yetenek <

Derslerdeki Başarı Oranını yükseltir

4. Sınıf

JUNIOR MASTER

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Yayın Yönetmeni
Nihan HAYAR

Yayına Hazırlayan
Niyazi ŞİMŞEK

Editör
Meltem TUNÇ

Proje Danışmanı
Buket MORALAR ŞİMŞEK

Eski Turgut Özal Cad. No: 22/101 - 34490
Başakşehir / İSTANBUL
Telefon: (0212) 572 20 00 Fax: (0212) 572 19 49
Yayıncı Sertifika No: 49697

Baskı - Mücellit
Aykut Basım
Matbaa Sertifika No: 45732

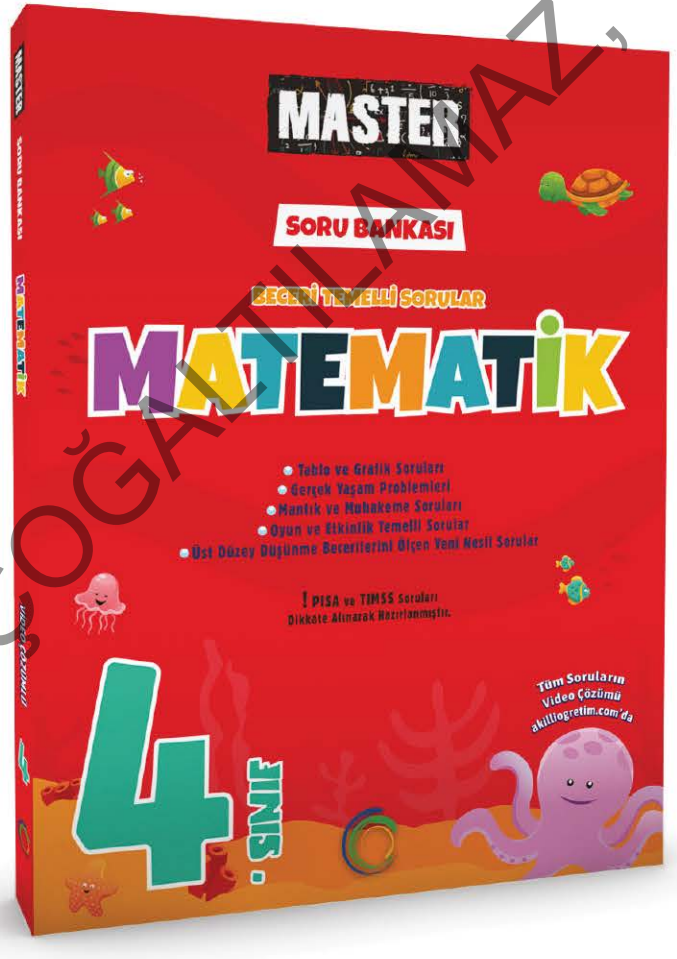
Bu eserin yayım hakkı; Okyanus Basım Yayın Tic. A.Ş.'ye aittir. İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz, kısmen de olsa yayımlanamaz.

ISBN 978 - 625 - 65370 - 9 - 5

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

YENİ NESİL SORULARLA MASTER MATEMATİK SORU BANKASI

4. Sınıf

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1 - SÖZEL YETENEK

Bölüm 1.1 Benzeşim / Analoji 9
Bölüm 1.2 Sınıflama / Farklılık 14
Bölüm 1.3 Sıralama 21
Bölüm 1.4 Çıkarımda Bulunma 27
Bölüm 1.5 Kodlama / Şifreleme 35

BÖLÜM 2 - SAYISAL YETENEK

Bölüm 2.1 Benzeşim / Analoji 43
Bölüm 2.2 Sınıflama / Farklılık 51
Bölüm 2.3 Sıralama 59
Bölüm 2.4 Çıkarımda Bulunma 66
Bölüm 2.5 Kodlama / Şifreleme 76

BÖLÜM 3 - ŞEKİL YETENEĞİ

Bölüm 3.1 Benzeşim / Analoji 87
Bölüm 3.2 Sıralama 96
Bölüm 3.3 Farklılık 104
Bölüm 3.4 Sınıflama 109
Bölüm 3.5 Tasarım 118
Bölüm 3.6 Uzay İlişkileri Yeteneği 128

KARMA TESTLER

Karma Test 1 137
Karma Test 2 141
Karma Test 3 145

CEVAP ANAHTARI 149

KAYNAKÇA 152

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

ÖN SÖZ

Bu kitap, "MEB İlköğretim Düşünme Becerileri Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı" dikkate alınarak hazırlanmıştır. Program; **Benzerlik ve Farklılıklar, Serilemeler (Sıralama), Sınıflamalar, Analojiler (Benzeşim) ve Uzamsal İlişkiler** olmak üzere beş temel modülden oluşmaktadır. Aynı programda, "Eğitimin her kademesinde öğrencilere zekâ ve yetenekleri doğrultusunda düşünme becerileri kazandırılmalıdır." ifadesi yer almaktadır.

Elinizdeki kitap, adı geçen öğretim programının hedefleri doğrultusunda, öğrencilere yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır. Programda sözü edilen temel beceri alanlarını ve tüm etkinlik örneklerini kapsayan uygulamalara kitapta yer verilmiştir.

Genel yetenek uygulamaları, çocukların eğitim-öğretim yaşantısına hangi alanda devam edecekleri konusunda önemli ipuçları verir. Çocukların yetenekli oldukları alanda daha hızlı ilerledikleri bilinmektedir. Yetenekli olduğu alanın önceden belirlenmesi çocuğun geleceği açısından önemlidir.

Genel (akademik) yetenek ölçümünde çoğunlukla harf, sözcük, rakam, sayı, simge ve şekil kullanılarak zihinsel işlemler yapılır. Öğretim kurumlarında sözcük, sayı, şekil gibi sembollerle verilen eğitimde başarılı olmak için gerekli yetenek türüne akademik yetenek denir. Akademik yetenek; sözel, sayısal, şekilsel yetenek olmak üzere üç bölümden oluşur.

1. Sözel Yetenek: Harf, hece, sözcük, cümle ve paragraflarla yapılan soru ve açıklamalardan oluşur.

2. Sayısal Yetenek: Rakam, sayı ve simgelerle oluşturulan soru ve açıklamaları kapsar.

3. Şekil ve Uzay İlişkileri Yeteneği: Simgeler, çizgiler, iki boyutlu şekillerle yapılan soru ve açıklamaları içerir. Ayrıca üç boyutlu düşünme becerisinin geliştirilmesi amacıyla üç boyutlu şekillerle (cisimler) yapılan soru ve açıklamaları kapsar.

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

"Benzeşim/Analoji, Sınıflama/Farklılık, Sıralama, Çıkarımda Bulunma, Kodlama/Şifreleme" konuları üç ana alanın ortak başlıklarıdır. Her bölümde örnek sorular ve açıklamaları yanında konu değerlendirme testleri verilmiştir. Ayrıca üç adet karma test düzenlenmiştir.

Öneriler:

• Genel yetenek soruları Türkçe, matematik ve geometri dersinde her zaman karşılaştığımız sorulara göre bazı farklılıklar gösterir. Soru ilk bakışta zor ve karmaşık görünebilir. Dikkatle bakıldığında çözüm için gerekli olan ipuçlarının sorunun içinde verilmiş olduğu görülecektir.

• Kısa sürede çözümleyemediğiniz sorular olacaktır. Farklı düşünce ve çözüm yolları deneyerek ipuçlarına ulaşabilirsiniz. Yardım almak için örnek sorularda verilen açıklamaları dikkatle inceleyiniz.

• Soru türü değiştikçe çözüm yolları da değişecektir. Bu nedenle sorunun dayandığı temel mantığa ulaşmanız önemlidir.

• Soruların kolaylık/zorluk dereceleri konusunda esnek davranılmıştır. Çok kolay sorular olduğu gibi, zorluk derecesi yüksek sayılabilecek sorulara da yer verilmiştir.

• Bir öğrencinin, genel yeteneğin bütün alanlarında üstün başarı göstermesi beklenmemelidir. Kimi öğrenciler sözel, kimi öğrenciler sayısal, kimileri de şekil ve uzay ilişkileri alanında daha başarılı olabilir.

Başarılarınızın sürekli olmasını dilerim.

Niyazi ŞİMŞEK

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Sözel Yetenek

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Bölüm 1.1

Benzeşim / Analoji

Bazı ortak yönleri olan iki farklı şeyin benzerliğinin belirtilmesi amacıyla karşılaştırılmasına **"benzeşim / analoji"** denir.

Bu bölümde, sözcükler arasındaki benzerlik ilişkileri incelenecektir. Önce verilen sözcükler arasındaki ortak özelliği belirleyiniz. Bu özellikten yararlanarak benzerlik ilişkisini kurunuz. Sonra da isteneni bulup işaretleyisiniz.

1. Örnek

BALIK - SU

Yukarıda verilen sözcükler arasındaki ilişkinin benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) insan - ev
B) otomobil - benzin
C) kamyon - ot
D) bitki - toprak

Çözüm

Balık suda yaşar. Benzer şekilde bitki de toprakta yaşar.

"Balık - su" arasındaki ilişkinin benzeri **"bitki - toprak"** arasında da vardır.

YANIT D

2. Örnek

BUĞDAY - UN - EKMEK

Yukarıda verilen sözcükler arasındaki anlamsal ilişkinin benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) süt - yoğurt - yağ
B) pirinç - pilav - yemek
C) inek - yoğurt - yağ
D) üzüm - sirke - pekmez

Çözüm

Ekmek, undan yapılır; un da buğdaydan elde edilir. Bu sıralı ilişkinin benzeri; **"süt - yoğurt - yağ"** arasında vardır. Yağ, yoğurttan; yoğurt da sütten elde edilir.

YANIT A

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

ÖVGÜ - YERGİ

Yukarıda verilen sözcükler arasındaki ilişkinin benzeri aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) tasa - kaygı
B) yatmak - oturmak
C) sığ - derin
D) yürümek - koşmak

Çözüm

"Övgü" ile **"yergi"** sözcükleri arasında zıt anlamlılık ilişkisi vardır. Benzer şekilde **"sığ"** ve **"derin"** sözcükleri arasında da zıt anlamlılık ilişkisi vardır. Diğer seçeneklerde bu tür bir ilişki yoktur.

YANIT C

ELMA - ERİK - ARMUT

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen sözcüklerle benzer özelliktedir?

A) meyve
B) domates
C) fasulye
D) kiraz

Çözüm

"Elma, erik, armut" meyve adlarıdır. **"Kiraz"** da meyve adı olup benzer özelliktedir.

YANIT D

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 1

1-4. sorular için yönlendirme:

I. ve II. sıradaki sözcükler arasında belli bir ilişki vardır. III. ve IV. sıradaki sözcükler arasında da benzer ilişkinin olabilmesi için **"?"** yerine hangi sözcük gelmelidir?

1. CEZA - SUÇ : ÖDÜL - ?
I. II. III. IV.

A) ilerleme B) başarı
C) çalışma D) yükselme

2. İLÇE - KAYMAKAM : OKUL - ?
I. II. III. IV.

A) müdür B) öğretmen
C) müfettiş D) sınıf

3. KÖYLÜ - TARLA : BALIKÇI - ?
I. II. III. IV.

A) balık B) deniz
C) kayık D) olta

4. ÜÇGEN - BEŞGEN : KARE - ?
I. II. III. IV.

A) yamuk B) altıgen
C) yedigen D) çokgen

5-10. sorular için yönlendirme:

Verilen iki sözcük arasında bir ilişki vardır. Seçeneklerde verilen sözcük çiftlerinden hangisinde **benzer ilişki** bulunmaktadır?

5. KİREMİT - ÇATI

A) para - kasa
B) kalem - defter
C) halı - örtü
D) perde - pencere

6. ÇANTA - DERİ

A) dikiş - kumaş
B) kitap - bilgi
C) elbise - kumaş
D) elbise - terzi

7. AĞIR - HAFİF

A) çekmek - itmek
B) çekmek - bırakmak
C) atmak - yakalamak
D) kirli - pasaklı

8. DEĞER - KIYMET

A) yürek - kalp
B) dil - konuşma
C) çağ - asır
D) iyi - önemli

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

9. ARMAĞAN - HEDİYE

A) talep - başvuru
B) müracaat - istek
C) anı - hatırlama
D) deprem - zelzele

10. HIRÇIN - UYSAL

A) soylu - soysuz
B) düş - rüya
C) kıtlık - bolluk
D) sevimli - yaramaz

11-13. sorular için yönlendirme:

Verilen üç sözcük arasında belli bir ilişki bulunmaktadır. Seçeneklerdeki sözcük gruplarının hangisinde **benzer ilişki** vardır?

11. YIL - AY - GÜN

A) orman - ağaç - yaprak
B) hızlı - yavaş - sabit
C) deniz - göl - nehir
D) cümle - sözcük - harf

12. AZ - ÇOK - YETERLİ

A) soğuk - sıcak - ılık
B) siyah - beyaz - renk
C) genç - yaşlı - ihtiyar
D) almak - vermek - bulmak

13. SOĞUK - ILIK - SICAK

A) beyaz - gri - siyah
B) sesli - sakin - sessiz
C) büyük - iri - küçük
D) çiğ - yemek - pişkin

14. SERİN - (NİKEL) - KALIN

Yukarıda verilen üç sözcükten ortadakinin sağ ve solundaki sözcükler belli harfler alınarak oluşturulmuştur. **Benzer özellik** seçeneklerden hangisinde vardır?

A) uçak - (mekân) - metin
B) serap - (kalem) - kilim
C) arıza - (roza) - soluk
D) tuzak - (tekil) - remil

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 1

15. Aşağıdaki sözcük gruplarından üçünün ortak bir özelliği vardır. Biri farklıdır. **Farklı olan hangisidir?**

A) okul - zil - sınıf
B) kent - alarm - sığınak
C) plaj - anons - deniz
D) sinema - gong - salon

16-18. sorular için yönlendirme:
Seçeneklerde verilen sözcük çiftlerinin üçünde ortak bir özellik bulunmaktadır. Bu özelliğin benzeri hangi sözcük ikilisinde **yoktur**?

16.

A) sözcük - cümle
B) rakam - sayı
C) yazı - kalem
D) harf - sözcük

17.

A) tertipli - dağınık
B) sağlam - çürük
C) çağdaş - ilkel
D) taban - çatı

18.

A) affetmek - bağışlamak
B) müsabaka - maç
C) uyarı - ikaz
D) araç - vasıta

19. **"MEYVE"** ile **"MANAV"** sözcükleri arasındaki ilişkinin benzeri **"İLAÇ"** ile aşağıdakilerden hangisi arasında vardır?

A) doktor
B) reçete
C) eczane
D) hastane

20. Aşağıdaki atasözlerinden üçü zıt anlamlılık yönünden benzer özellikler taşımaktadır. Hangi atasözü bu özelliği **göstermez?**

A) Akıllı düşman, akılsız dosttan hayırlıdır.
B) Damlaya damlaya göl olur.
C) Tok, açın hâlinden anlamaz.
D) Kurunun yanında yaş da yanar.

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Bölüm 1.2

Sınıflama / Farklılık

Bu başlık altında sorular; sözcük, kavram ya da cümlelerin oluşturduğu ortak grup özelliklerine göre bölümlenmiştir.

Bazen grubun içinde olup farklı özellik gösterenin bazen de benzer özellikte olanın seçilmesi istenecektir.

1. Örnek

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi **en az** bir yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) çatal
B) kaşık
C) bıçak
D) yemek

Çözüm

"Çatal, kaşık, bıçak" yemek yerken kullandığımız araçlardır. "Yemek" ise karın doyurma eylemi ya da pişirilip hazırlanmış yiyeceklerdir. Bu yönüyle **"yemek"** diğer üç sözcükten farklıdır.

YANIT D

2. Örnek

Aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisi **en az** bir yönüyle diğer üçünden farklıdır?

A) ev - oda
B) ağaç - dal
C) kalem - silgi
D) kitap - sayfa

Çözüm

Oda evin bir bölümü, dal ağacın bir bölümü, sayfa da kitabın bir bölümüdür. Bu ortak özellik kalem ile silgi ikilisinde yoktur. Kalem silginin bir bölümü olmadığı gibi, silgi de kalemin bir bölümü değildir.

Bu yönüyle **"kalem - silgi"** ikilisi diğerlerinden farklıdır.

YANIT C

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

3. Örnek

I. taş tuğla briket
II. piramit ? küp

Yukarıda I. satırda verilen sözcükler kendi içinde bir sınıf oluşturmaktadır. II. satırdaki sözcüklerin de kendi içinde bir sınıf oluşturması için **"?"** yerine hangi sözcük gelmelidir?

A) üçgen
B) daire
C) prizma
D) geometri

Çözüm

I. satırda verilenlerin üçü de duvar yapımında kullanılan gereç adlarıdır. II. satırdaki iki sözcük geometrik cisim adıdır. Buna göre **"?"** yerine geometrik cisim adı olan **"prizma"** sözcüğü getirilmelidir.

YANIT C

4. Örnek

"TAKLAMAK"

Yukarıdaki sözcüğün herhangi bir yerine getirildiğinde anlamlı bir sözcük oluşturan hece aşağıdakilerden hangisidir?

A) IN
B) AS
C) ER
D) ART

Çözüm

Verilen sözcüğün ilk harfinden sonra **"ART"** hecesi getirildiğinde;

"TARTAKLAMAK" sözcüğü elde edilir.

YANIT D

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

5. Örnek

	a	b	c
I	postacı	posta	haber
II	mektup	telgraf	telefon
III	telefon	jeton	mektup

Yukarıdaki tabloda verilen sözcüklerin bir sınıf oluşturduğu satır ya da sütun hangisidir?

A) I. satır
B) II. satır
C) a sütunu
D) b sütunu

Çözüm

II. satırdaki **"mektup, telgraf, telefon"** sözcükleri haberleşme araçlarını gösteriyor. Kendi içlerinde bir sınıf oluşturuyorlar. Diğer seçeneklerdeki sözcükler ise kendi içinde sınıf oluşturmaz.

YANIT B

6. Örnek

"KALKMAK" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek anlamında kullanılmıştır?

A) Otobüs saat onda kalktı.
B) Adam bana ders vermeye kalktı.
C) Yaşlı adam bastonuna dayanarak oturduğu yerden kalktı.
D) Bu âdetler çoktan kalktı.

Çözüm

"KALKMAK" sözcüğü A seçeneğinde "hareket etti", B seçeneğinde "istedi, yeltendi", D seçeneğinde "iptal edildi" anlamlarında kullanıldı. **"KALKMAK"** sözcüğünün gerçek anlamı, **"oturmuş durumdayken dik duruma gelmek"**tir. C seçeneğinde bu anlamda kullanılmıştır.

YANIT C

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 2

1-3. sorular için yönlendirme:

Numaralandırılarak verilen sözcük çiftlerinden biri en az bir yönüyle diğerlerinden farklıdır. Farklı özellikte olan sözcük çiftini seçiniz.

1. **1. GİTMEK - GELMEK**
2. DAĞILMAK - TOPLAMAK
3. YAPMAK - YIKMAK
4. VERMEK - ALMAK

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

2. **1. BOŞ SÖZ**
2. BOŞ EV
3. BOŞ KUTU
4. BOŞ ŞİŞE

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

3. **1. KAVAK - AĞAÇ**
2. FASULYE - SEBZE
3. PAPATYA - ÇİÇEK
4. KİTAP - YAZI

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

4-5. sorular için yönlendirme:

Verilen sözcükler kendi aralarında bir grup oluşturmaktadır.

Seçeneklerde verilen sözcüklerden hangisi bu grubun özelliklerini taşır?

4. **"KEDİ, KÖPEK, TİLKİ, KAPLAN, AYI"**

A) karga B) kaz
C) çakal D) tavuk

5. **"ÇATAL, TABAK, BIÇAK, SÜRAHİ, KAŞIK"**

A) bardak B) sofra
C) makas D) yemek

6-7. sorular için yönlendirme:

Numaralarla gösterilerek verilmiş sözcüklerden üçü en az bir yönüyle birbirine benzerdir, biri ise farklıdır. Farklı olan sözcüğü seçiniz.

6. **1. İSTEK** **2. NEFRET**
3. DİLEK **4. AMAÇ**

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 2

7. **1. ÇEKİÇ** **2. TESTERE**
3. ÇİVİ **4. MATKAP**

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **"GÖZ"** sözcüğü öteki üç cümleden **farklı anlamda** kullanılmıştır?

A) Elbise dolabın alt gözündedir.
B) Dama tahtasında altmış dört göz vardır.
C) İnsanın en önemli organlarından biri gözüdür.
D) Yazdığı dilekçeyi masanın gözünde unuttu.

9. **"BOZULDU"** sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı anlamda kullanılmıştır?

A) Kötü arkadaşlar edindiği için ahlakı bozuldu.
B) Ekşimiş yemek yedi, midesi bozuldu.
C) Ali, kendisine yardım etmeyen arkadaşına bozuldu.
D) Kalitesiz sabunlar cildini bozdu.

10.

	a	b	c
I	yaprak	sarı	renk
II	ağaç	yeşil	mor
III	meyve	kırmızı	ak

Yukarıdaki tablonun hangi satır ya da sütununda verilen sözcükler **kendi içlerinde bir sınıf** oluşturur?

A) II. satır ile c sütunu
B) a sütunu
C) III. satır ile b sütunu
D) b sütunu

11.

	a	b	c
I	uzun	ince	yüksek
II	geniş	ölçü	kısa
III	kalın	dar	alçak

Yukarıdaki tabloda verilen sözcükler kendi aralarında bir sınıf oluşturduğunda biri dışarıda kalmaktadır. **Dışta kalan sözcük hangi satır ve sütunda** yer alır?

A) I. satır ile c sütunu
B) II. satır ile b sütunu
C) III satır ile b sütunu
D) II. satır ile a sütunu

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 2

12. **"ARİTMETİK"** sözcüğündeki harfler kullanılarak aşağıdaki sözcüklerden hangisi **yazılamaz**?

A) İkram
B) Tamir
C) Miktar
D) İtibar

13.

I	**ayak**	**1**	**el**
II	**buğday**	**mısır**	**2**
III	**3**	**yoğurt**	**yağ**

Yukarıda her satırdaki sözcüklerin kendi içinde bir sınıf oluşturması için rakamların yerine **sırasıyla hangi sözcükler** gelmelidir?

	1	**2**	**3**
A)	kulak	elma	peynir
B)	baş	yulaf	süt
C)	göz	soğan	ayran
D)	saç	pirinç	peynir

14.

I	**1**	**kare**	**yamuk**
II	**oda**	**2**	**balkon**
III	**nohut**	**mercimek**	**3**

Yukarıda her satırdaki sözcüklerin kendi içinde bir sınıf oluşturması için rakamların yerine **sırasıyla hangi sözcükler** gelmelidir?

	1	**2**	**3**
A)	dikdörtgen	hol	bezelye
B)	daire	salon	patates
C)	piramit	salon	bakla
D)	silindir	kiler	börülce

15. **İKTİSATÇI**

Her harf bir kez kullanılmak koşuluyla yukarıda verilen sözcükteki harflerle aşağıdaki sözcüklerden kaç tanesi **yazılamaz?**

"kısa - sakat - tıkaç - asit - taksit - aksi - saksı - kaset"

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

17. Aşağıdakilerden hangisi **en az** bir yönü ile öbür üçünden farklıdır?

A) Disk atma
B) Ok atma
C) Gülle atma
D) Cirit atma

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 2

16. **TORNAVİDA**

Her harf bir kez kullanılmak koşuluyla yukarıda verilen sözcükteki harflerle aşağıdaki **sözcüklerden kaç tanesi** yazılabilir?

"vida - taviz - divan - varto - rotar - inat - nota - noter"

A) 2 B) 3
C) 4 D) 5

17. Aşağıdakilerden hangisi **en az** bir yönü ile öbür üçünden farklıdır?

A) Disk atma
B) Ok atma
C) Gülle atma
D) Cirit atma

18. Aşağıdaki sözcüklerin üçü ile bir grup oluşturulduğunda hangisi bu grubun **dışında** kalır?

A) Çekiç B) Bıçak
C) Makas D) Jilet

19. Aşağıdakilerden hangisi, **"Böyle olacağını bilmiyor muydun?"** sorusunun uygun bir karşılığı **olamaz?**

A) Hayır, nereden bileyim!
B) Biliyordum ama...
C) Tahmin etmiştim.
D) Ne olacağını göreceğiz.

20. **"KALDI"** sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde **"sonraya bırakıldı"** anlamında kullanılmıştır?

A) O iş şimdilik kaldı.
B) Araba gelemedi, yarı yolda kaldı.
C) Saatlerce odada kaldı.
D) Yemek bulamadı, aç kaldı.

21. Aşağıdakilerden hangisi öbür **üçünden farklıdır**?

A) anlatmak
B) konuşmak
C) dinlemek
D) söylemek

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Bölüm 1.3

Sıralama

Bu bölümde harf, sözcük ve cümle gruplarının belli bir düzen içinde sıralanması ele alınmıştır.

Önce sıralanış özelliği belirlenmelidir. Sonra da bu özelliğe uygun olan seçilmelidir. Soruluş biçimine göre sıralanış özelliğine uygun olmayanın seçilmesi de istenebilir.

1. Örnek

OKUL, SINIF, SIRA

Yukarıdaki sözcükler anlamsal bir sıraya göre yazılmıştır. Aşağıdakilerden hangisi benzer şekilde sıralanmıştır?

A) televizyon, ses, insan
B) kent, köy, bucak
C) bal, arı, tatlı
D) ev, salon, koltuk

Çözüm

"Sıra" sınıfta üzerinde oturulan bir nesne. **"Sınıf"**, **"okul"**un bir bölümü. Benzer şekilde **"koltuk"** salonda üzerinde oturulan bir nesne ve **"salon"** da **"ev"**in bir bölümüdür. Bu iki gruptaki sözcükler benzer şekilde sıralanmıştır.

YANIT D

2. Örnek

1. dostumuz kitaplardır
2. yalnız kaldığımız
3. iyi arkadaşımız ve
4. zamanlarda en

Numaralanmış söz öbeklerinin anlamlı ve mantıklı bir bütün oluşturulan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 4-3-2-1 B) 2-4-3-1
C) 1-2-3-4 D) 3-2-4-1

Çözüm

Doğru anlatım, **"Yalnız kaldığımız zamanlarda en iyi arkadaşımız ve dostumuz kitaplardır."** biçiminde olmalıdır. Bu durumda doğru sıralama 2-4-3-1'dir.

YANIT B

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Sıralama

3. Örnek

1. un
2. değirmen
3. buğday
4. hamur
5. ekmek

Yukarıdaki sözcüklerin anlamlı bir sıra oluşturması için hangi iki sözcük yer değiştirmelidir?

A) 2 ile 3
B) 1 ile 2
C) 1 ile 3
D) 2 ile 4

Çözüm

1 ile 3 yer değiştirdiğinde **"buğday, değirmen, un, hamur, ekmek"** gibi anlamlı bir sıralanış elde edilir. Buğday değirmende un olur, undan hamur, hamurdan da ekmek yapılır.

YANIT C

4. Örnek

"anlatmak, atlatmaya, söz, hendek, cahile, deveye, benzer"

Tırnak içinde verilen sözcüklerle anlamlı ve mantıklı bir cümle oluşturulduğunda bu cümlede sondan üçüncü sırada hangi sözcük yer alır?

A) hendek
B) atlatmaya
C) benzer
D) anlatmak

Çözüm

Verilen sözcüklerle kurulacak anlamlı ve mantıklı cümle, **"Cahile söz anlatmak, deveye hendek atlatmaya benzer."**dir. Bu cümlede sondan üçüncü sırada **"hendek"** sözcüğü yer alır.

YANIT A

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

5. Örnek

1. mercanlı
2. mercek
3. mercan
4. merceksi
5. mercekli

Yukarıdaki sözcükler sözlükte bulundukları sıraya göre dizildiğinde hangi sözcük başta, hangisi sonda yer alır?

A) 1. başta, 5. sonda
B) 3. başta, 4. sonda
C) 2. başta, 4. sonda
D) 3. başta, 5. sonda

Çözüm

Verilen sözcüklerin sözlükte sıralanışı şöyledir: **"mercan, mercanlı, mercek, mercekli, merceksi"**

Buna göre **başta 3** numaralı sözcük, **sonda** da **4** numaralı sözcük yer alır.

YANIT B

6. Örnek

AÇBDCEÇF...

Yukarıdaki harfler bir kurala göre dizilmiştir. Bu kural gereğince diziyi hangi harfler izlemelidir?

A) DGF
B) EGH
C) DEG
D) DGE

Çözüm

Verilen dizi alfabenin **"1-4/2-5/3-6/4-7"** sırasındaki harfler seçilerek oluşturulmuştur. Bu kurala göre diziyi alfabenin **"5-8/6-9"** sırasındaki harfler izleyecektir.

Alfabenin 5. harfi D, 8. harfi G, 6. harfi ise E'dir.

Buna göre diziyi **"DGE"** harfleri izlemelidir.

Dizi atlamalı kural uygulanarak da çözülebilir.

YANIT D

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 3

1. **mektup, telgraf , telefon , ?**

Yukarıdaki sözcükler belli bir mantık içinde sıralanmıştır. Buna göre **"?"** yerine hangi sözcük gelmelidir?

A) Radyo B) Televizyon
C) Telsiz D) Uydu

2. **sürmek, ekmek, ? , dövmek, öğütmek**

Yukarıdaki sözcükler belli bir mantık içinde sıralanmıştır. Buna göre **"?"** yerine hangi sözcük gelmelidir?

A) sulamak B) biçmek
C) gübrelemek D) çapalamak

3-5. sorular için yönlendirme:

Seçeneklerde harf sırası bozulmuş sözcükler verilmiştir. Bu sözcükler harf sırası düzgün olarak yazıldığında üçü bir grup oluşturmaktadır. Hangi sözcük grubun **dışında kalır**?

3.

A) OLUK B) NISIF
C) SARI D) REDS

4.

A) SIMAY B) KISMA
C) RAYLA D) KİME

5.

A) ÇİPRİN B) HATIL
C) FULYA D) VARDAÇ

6. **"Böylesine yeteneğin varken"** sözünün ardından aşağıdakilerden hangisinin gelmesi uygun olur?

A) nasıl başarısız olabilirsin!
B) neler yapıyorsun?
C) çok ilgilisin.
D) çalışmaların nasıl gidiyor?

7. **"Sınav için çok çalıştı."** cümlesinden sonra aşağıdakilerden hangisinin gelmesi uygun olur?

A) Ama notlarını biliyor.
B) Ama öğretmeni görmedi.
C) Ama yüksek not alamadı.
D) Ama iyi not alacağını sanıyor.

8. **"dostu - çünkü - insanın - büyük - karşılaştığı - zorluklarıdır - en"**

Yukarıda verilen sözcüklerle anlamlı bir cümle oluşturulduğunda **sondan ikinci** sırada hangi sözcük yer alır?

A) dostu B) büyük
C) karşılaştığı D) insanı

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, PAYLAŞILAMAZ

Değerlendirme Testi - 3

9. **1- övünüyoruz 2- bugün**
3- olma 4- doğaya
5- çağında 6- egemen
7- yaşamakla

Yukarıda verilen sözcüklerle anlamlı bir cümle oluşturulduğunda **baştan ikinci** ve **sondan üçüncü** sırada hangi sözcükler yer alır?

A) Baştan ikinci sırada 4, sondan üçüncü sırada 5
B) Baştan ikinci sırada 3, sondan üçüncü sırada 6
C) Baştan ikinci sırada 2, sondan üçüncü sırada 4
D) Baştan ikinci sırada 7, sondan üçüncü sırada 2

10. **1- maket 2- maki 3- makine**
4- makbul 5- makbuz

Yukarıdaki sözcükler sözlük sırasındaki yerine göre dizildiğinde hangileri **baştan ve sondan ikinci** sırada yer alır?

A) 2 ile 3
B) 3 ile 5
C) 5 ile 2
D) 1 ile 5

11. **1- tasarı 2- tasarruf**
3- tasarlama 4- tasar
5- tasarlanma 6- tasarım

Yukarıdaki sözcüklerin **sözlükteki sıralanışı** aşağıdakilerden hangisidir?

A) 4-1-3-5-2-6
B) 4-1-6-3-5-2
C) 6-4-3-1-2-5
D) 3-1-4-6-5-2

12. **1- sabır 2- sabıka 3- sabi**
4- sabotaj 5- sabit 6- sabırlı

Yukarıda gelişigüzel verilen sözcükler sözlük sırasına göre sıralandığında hangi ikisi yan yana **gelmez?**

A) 5 ile 6 B) 1 ile 2
C) 3 ile 6 D) 4 ile 5

13. **1- aşılatma 2- aşınma**
3- aşılama 4- aşırtma
5- aşırma 6- aşırı

Yukarıda gelişigüzel verilen sözcüklerin sözlüğe göre **doğru sıralanışı** aşağıdakilerden hangisidir?

A) 3-2-1-6-5-4
B) 1-2-5-6-4-3
C) 1-3-2-5-4-6
D) 3-1-2-6-5-4

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 3

14. KAL - ŞUT - MEN - YAZ - ?

Yukarıdaki sözcükleri oluşturan ünsüz harflerde alfabetik sıra gözetilmiştir. Buna göre **"?"** yerine aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

A) TOY B) GÖR
C) VAY D) SOR

15. E - L - P

Yukarıda verilen harfler ve alfabetik komşularıyla aşağıdakilerden hangisi **yazılamaz?**

A) KÖREL B) MELEK
C) KÖPEK D) PETEK

16. B - J - R

Yukarıda verilen harfler ve alfabetik komşularıyla aşağıdakilerden hangisi **yazılamaz?**

A) KAPRİS B) RAKİP
C) BASKI D) BARAJ

17. D - L - İ - Ş

Yukarıda verilen harfler ve alfabetik komşularıyla aşağıdakilerden hangisi **yazılamaz?**

A) KELİME B) ŞEKİLDE
C) DESTEKLİ D) ÇEKİNCE

18. F - I - M - V

Yukarıda verilen harfler ve alfabetik komşularıyla aşağıdakilerden hangisi **yazılamaz?**

A) GÜVENLİ
B) ÜVEYLİK
C) MÜLFEY
D) GÜLMEYİ

19. "kerti - kervan - kese - ? - kesif - kesik"

Yukarıdaki sözcükler sözlük sırasına göre sıralanmıştır. Buna göre, **"?"** yerine aşağıdakilerden hangisi **gelemez?**

A) kesek B) kesikli
C) kesen D) keser

20. "saban - sabıka - ? - ? - sabote - sabun"

Yukarıdaki sözcükler sözlük sırasına göre sıralanmıştır. Buna göre, **soru işaretleri yerine** sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) sabır - sabit
B) sabık - sabi
C) sabo - sabretme
D) sabon - sabun

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Bölüm 1.4

Çıkarımda Bulunma

Bu bölümde, verilen bilgilerden yararlanarak yeni bilgiler ve kesin olabilecek sonuçlara ulaşılması hedeflenmiştir.

Bu tür sorularda sonuca ulaşabilmek için verilen bilginin eksiksiz ve doğru anlaşılmasının önemi göz ardı edilmemelidir.

1. Örnek

"İzmir'e gidince kardeşimin evinde kalırım."

Yukarıdaki cümleden çıkarılabilecek **kesin yargı** aşağıdakilerden hangisidir?

A) İzmir'e sık sık giderim.
B) Kardeşimin evinde rahat ederim.
C) Otelde kalmaktan hoşlanmam.
D) İzmir dışında yaşıyorum.

Çözüm

İzmir'e ne sıklıkla gittiği belli değil. Kardeşinin evinde rahat edip etmediği de belirsiz. Otelde kalması ile ilgili bilgi verilmemiş. A, B ve C seçenekleri yanıt olamaz. Belli ki İzmir'de kendine ait kalacak bir yeri yok. Başka bir yerden İzmir'e gidecek. Bu iki bilgi sonucunda **İzmir dışında yaşadığı kesindir**.

YANIT D

2. Örnek

1. Ve sokaktaki çocuklarla.
2. Çantasını bir kenara attı.
3. Okuldan geldi.
4. Birlikte oynamaya başladı.
5. Oturmadan dışarı çıktı.

Yukarıda anlatılan olayın anlamlı ve mantıklı bir bütün oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 3-2-5-1-4 B) 2-5-3-4-1
C) 3-1-5-4-2 D) 1-5-3-2-4

Çözüm

Anlatılan küçük olayın mantıklı sıralanışı şöyle olmalıdır: **"Okuldan geldi. Çantasını bir kenara attı. Oturmadan dışarı çıktı.Ve sokaktaki çocuklarla birlikte oynamaya başladı."**

Buna göre doğru sıralanış:
3-2-5-1-4 biçimindedir.

YANIT A

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Çıkarımda Bulunma

3. Örnek

"Gençlik çağı, bütün bir yaşam (1) boyunca zararlı (2) olabilecek iyi alışkanlıkların (3) kazanılması için bir fırsattır." (4)

Yukarıdaki cümlede anlamı bozan altı çizili sözcüklerden hangisidir?

A) 1 B) 2
C) 3 D) 4

Çözüm

İyi alışkanlıklar zararlı değil, yararlıdır. Anlam bütünlüğünü bozan **"zararlı"** sözcüğüdür.

"Zararlı" yerine **"yararlı"** sözcüğü kullanılmalıydı.

YANIT B

4. Örnek

"Konuşurken ya da ..... kullanacağımız ..... özenle seçmeliyiz."

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisinin getirilmesi **uygundur?**

A) dinlerken - sözcükleri
B) dururken - konuları
C) yazarken - sözcükleri
D) anlatırken - araçları

Çözüm

Doğru cümle şöyle olmalıdır:

"Konuşurken ya da yazarken kullanacağımız sözcükleri özenle seçmeliyiz."

Buna göre, **"yazarken - sözcükleri"** ikilisi seçilmelidir.

YANIT C

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

5. Örnek

"Büyük işler başarmak isterken en kolay işlerde beceriksizlik göstermek."

Yukarıdaki tanım aşağıdaki deyimlerden hangisinin karşılığıdır?

A) Burnunun ucunu görmemek
B) Dereyi görmeden paçayı sıvamak
C) Arapsaçına dönmek
D) Gökte yıldız ararken yerdeki çukuru görmemek

Çözüm

Verilen tanım, **"gökte yıldız ararken yerdeki çukuru görmemek"** deyiminin karşılığıdır.

YANIT D

6. Örnek

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde **"kim?"** ve **"ne zaman?"** sorularının ikisinin birden karşılığı vardır?

A) Aslı'nın annesi pazardan geldi.
B) Dün deniz kenarında yürüyüşe çıkıldı.
C) Engin'in babası dün İzmir'e gitti.
D) Ali, arkadaşının hastalığına çok üzüldü.

Çözüm

"Kim?" ve **"ne zaman?"** sorularının ikisinin birden karşılığı **"Engin'in babası dün İzmir'e gitti."** cümlesinde vardır.

İzmir'e **kim** gitti?
Cevap: **Engin'in babası.**

İzmir'e **ne zaman** gitti?
Cevap: **Dün gitti.**

YANIT C

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 4

1. "Emre sinemadan dönerken düştü, kolu kırıldı."

Yukarıda verilen cümleden **kesin** çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emre'ye koşan bir çocuk çarpmıştır.
B) Mevsim kıştır, yollar buz tutmuştur.
C) Emre sinemaya gitmiştir.
D) Emre yolda yürürken dalgındır.

2. "Akın, şemsiyesi olduğu hâlde ıslanmıştı."

Yukarıda verilen cümleden çıkarılabilecek **kesin** yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akın'ın ıslanmasının nedeni yağmur yağmasıdır.
B) Akın, şemsiyesi bozuk olduğu için ıslanmıştır.
C) Akın, yağmur mevsimi olduğu için ıslanmıştır.
D) Akın, gezintiye çıktığı için ıslanmıştır.

3. "Engin çok çalıştığı hâlde başarısızdı."

Yukarıda verilen cümleden çıkarılabilecek **kesin** yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Engin'in çalışma yöntemi yanlıştı.
B) Engin, hasta olduğu için başarısızdı.
C) Engin, okulu sevmediği için başarısızdı.
D) Engin'in başarısını çalışması dışında engelleyen faktörler vardı.

4. Aşağıdakilerden hangisinde **"kim"** ve **"nerede"** sorularının ikisinin birden karşılığı vardır?

A) Tuna sinemaya gitmeyi çok sever.
B) Özlem okulda hiç yaramazlık yapmaz.
C) Yarın Ankara'ya gidecek misin?
D) Hep birlikte düğüne gittiler.

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 4

5. **"Balkan Yarımadası (1), görünüşünü (2) üzerindeki Balkan (3) Dağları'ndan (4) almaktadır."**

Yukarıdaki cümlede **anlam bütünlüğünü bozan** altı çizili sözcüklerden hangisidir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

6. **"Okul müdürü; yatılı eşyalarımızı (1) İzmir'e götürülmesi için dört minibüs (2) kiraladı, öğrencilerin (3) minibüslere yerleştirdik. Her birinde (4) sekizer onar kişi olacak şekilde minibüslere bindik." (5)**

Yukarıdaki parçanın anlamlı bir bütün oluşturması için hangi iki sözcük **yer değiştirmelidir?**

A) 1 ve 3 B) 2 ve 4
C) 2 ve 5 D) 1 ve 5

7. **"Alper sessizce kapıya (1) kadar ilerledi. Anahtarıyla (2) odanın kapısını bastı (3). Sonra duvardaki elektrik düğmesine açtı (4). Oda birden (5) ışıkla doldu."**

Yukarıdaki parçanın anlamlı bir bütün oluşturması için hangi iki sözcük **yer değiştirmelidir?**

A) 1 ve 5 B) 3 ve 4
C) 2 ve 5 D) 2 ve 4

8. **"Çocuklarından yakınan onlardan, (1) kendi çocukluklarını unutmuş (2) gibidir. Bilmezler (3) ki, bir zamanlar (4) kendi babaları da aynı (5) şekilde babalar (6) yakınmışlardı."**

Yukarıdaki parçanın anlamlı bir bütün oluşturması için hangi iki sözcük **yer değiştirmelidir?**

A) 1 ve 5 B) 5 ve 6
C) 2 ve 3 D) 1 ve 6

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

Değerlendirme Testi - 4

9. **1- topluma ve insanlığa**
2- yolunda sorumluluk
3- taşıyan kimsedir
4- kütürlü ve olgun insan
5- yararlı olmak

Yukarıdaki cümle parçacıklarının anlamlı bir bütün oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 4-5-2-1-3
B) 1-5-2-4-3
C) 1-5-3-4-2
D) 4-1-5-2-3

10. **1- saate baktı**
2- çantasını aldı
3- eyvah! Derse geç kaldım, dedi
4- uyanır uyanmaz
5- hiçbir şey yemeden
6- koşarak evden uzaklaştı

Yukarıda bir olay anlatan söz kümeleri sıraları karışık olarak verilmiştir. Olayın doğru gelişme sırasını gösteren numaralar aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1-4-3-2-5-6
B) 4-1-3-5-2-6
C) 5-1-4-2-6-3
D) 2-3-4-5-6-1

11. **1- Sana masal anlatayım mı?**
2- Gel öyleyse şöyle yat.
3- Hangisini anlatayım?
4- Yeni, bilmediğim bir masal olsun.
5- Anlat.

Yukarıda, iki kişi arasındaki konuşma, sırası bozulmuş olarak verilmiştir. Karşılıklı konuşmanın doğru sıralanması için aşağıdaki değişikliklerden hangisi yapılmalıdır?

A) 2 ile 4 yer değiştirmelidir.
B) 2 ile 5 yer değiştirmelidir.
C) 1 ile 3 yer değiştirmelidir.
D) 5, 4'ten önce gelmelidir.

12. **1- kendini denetlemeli**
2- eksik bırakmamalıdır
3- insan konuşurken
4- fazlalıkları çıkarmalı
5- sözlerini tartmalı

Yukarıdaki sözcük gruplarının anlamlı ve mantıklı bir bütün oluşturan sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) 5-2-3-1-4
B) 3-1-5-4-2
C) 2-5-4-3-1
D) 3-2-5-4-1

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ